రక్త చందనం

కెకె మీనన్

ఆకలి గాండ్రు మంది.

అర్ధరాత్రి అడివి దద్దరిల్లింది.

కొండల్లో, కోనల్లో - ఆకలి కేక ప్రతిధ్వనించింది.

ఆ శబ్దానికి అర్థం తెల్సిన క్షుద్రజంతువు అన్నీ కకావికలై ప్రాణభయంతో అటూ ఇటూ పరుగెత్తి తుప్పల్లో తొర్రల్లో దాక్కుంటున్నాయి.

అలజడి.... ఆరాటం....

మళ్ళీ అదే అరుపు.

ఆ ఆకలి అరుపులోకూడా ఎంతో గంభీరత.

క్షుద్ర జంతువుకు ఆకలైనప్పుడు దీనంగా కేక పెడుతుంది. పెద్ద జంతువుకు ఆకలైతే, గంభీరంగా అరుస్తుంది.

అవును మరి! ఎవరో ఒక మహానాయకుడు—

'ఒకే పదివేలుంటే ఇలా పడెయ్' అనే వాడుట. అవసరానికే!

'అయ్యా ఒక పైసా.... అమ్మా ఒక పైసా....' ఈ నినాదం ప్రతిచోటా.. ప్రతి పూటా నిరంతరం మనకు వినిపించేదే. అదీ అవసరానికే!!

అయితే, ఎంత వ్యత్యాసం!!

అదే వ్యత్యాసం—

గాండ్రుమంది ఆకలి.

అడవి గుప్పెట్లో గుడెం........ గుడెం గుండెల్లోని గుడిసెలు........ గుడిసెల్లోని గుడెం—

గుబగుబలాడేయి.

ం ం ం ం

గూడెంకు దూరంగా.. .పర్వత పాదాల చెంతన, పంటపొలం గట్టుమీద, చెట్టుకింద . రెండు ప్రాణులు యీఅలజడికీ, ఆందోళనకీ అతీతంగా; నిద్రలోనే మెలకువతో, మేలుకునే కునుకుతో కూర్చొని వున్నాయి.

ఆకలి గాండ్రుమంది చేరువలో...

"అమ్మో పులి ......" అంది సుక్కు— అందులో ఒక ప్రాణి.

"ఏ పులి?...." అనడిగేడు ఇల్లంగు— రెండో ప్రాణి.

—కలవరింతా లేక కలలో మాటాయిది, అనుకుంది సుక్కు.

"ఏ పులేంటి?" అనడిగింది.

"అంటే— అడివిపులా, పట్నం పులా అని"

"ఇంకా ఆడి దేసలోనే వున్నావన్న మాట"

"కానే.... ఆడూ పులేమరి. పట్నం పులి. ఈ పులి అసలు అరవదు. కరవను కూడా కరవదు. అరవకుండానే పేనం తీసేద్ది. ఎన్ని పేనాలుతీసినా, ఎన్నిగుండెల నెత్తురు తాగినా ఆకలి తీరదు, మరి అడివి పులి అలాగ్గాదు. ఆకలి దీరేక మరింక సంపదు."

గాండ్రుమంది పులి.

"అదుగో .... పులే...." ఇల్లంగును గట్టిగా పెనవేసుకుంది సుక్కి....

"తూత్.... నువ్వు అడవిలో పుట్టలేదేంటే.... ఎప్పుడూ పులికేక యినందానికి మల్లే ఈకె ఇదై పోతావు! ఆకలై అదే దుత్తాంటే మద్దిన నీకెందుకే బయం?"

గుండెలమీది సుక్కి చిక్కుతలని ఆప్యాయంగా నిమిరేడు, ఇల్లంగు.

—ఏవిటీతని మాటలు! అడవిలో పుడితే మట్టుకు, జంతువుకు భయపడకూడదా?

అతని కళ్ళల్లోని భావాన్ని చదువుకోడానికి తలెత్తి పైకి చూసింది సుక్కి. ఆ చీకట్లో అతన్ని ముఖం సరిగ్గా కన్పించలేదు, మళ్ళీ అతని గుండెలమీదికి చెంప ఆన్చి—

"ఇయమెందుకా? అది మీదపడి సంపితే తెల్సుద్ది" అంది.

"మన మీదెందుకు పడది? మనమేం జేసాం?"

"సుండేలుకు ఏంజేశామేంటి?"

"ఆడు మడిసే .... ఇది మురగం. మురగాన్ని ఏమన్నా జేత్తే బయమేసి పేనం కోసం మీదబడి పోరాడిద్ది. మరి మడిసి అలాగేంటి.... ఏం జేయక పోతే నీరసపోడని మీదపడి పీక్కుతింటాడు"

—ప్రతి ప్రాణీ జీవించటానికి ఆహారం అవసరం. ఆ అవసరానికి కొండగురుతే ఆకలి. ఆ ఆకలి తీర్చుకోటానికి పెద్ద జంతువు చిన్న జంతువునూ, ఆ చిన్న జంతువు మరింత చిన్నజంతువునూ చంపుకు తినటం ఆటవిక న్యాయం. ఇది అడివిలో బతికే జంతువైనా, నాగరిక సమాజంలోని మనిషైనా ప్రస్తుతం ఒకటే....

"ఇన్నిసయాలు నీ కెలాగ తెల్సాయి మావా...." ఆశ్చర్యంగా అడిగింది సుక్కి.

"నాకు దెల్దమేంటి? అన్నలు సెప్తే యిన్నాను"

"అన్నలు మన బూమి గురించి యేం జెప్పరా?" ఆసక్తిగా అడిగింది.

"యెందుకు సెప్పరు? సెప్తానే వున్నారు .. సూత్తావుగా ఏం జరుగుద్దో. సుండేలు గాడికోసవే యీ పంట కాత్తన్నా ననుకున్నవేంటి?...."

చుండేలు మాట వినగానే భయంతో సుక్కి మరింత హత్తుకు పోయింది.

పైరుగాలి చల్లగా, తల్లిలా ఒళ్ళు నిమిరింది. పండిన పోటు పైరు పైరు గాలికి తలవూపింది.

తన గుండెల్లో దాక్కున్న సుక్కి ఎంతో, కొండల పక్క పరుచుకున్న పొలమూ అంతే ఇల్లంగుకు. ఇప్పుడు ఆ పొలం తనదికాదని గుడెం పెద్ద తీర్పిచ్చినా అది తనదే. తన శరీరాన్ని అంటుకుని వున్న చేతులూ కాళ్ళూ తనవి కావంటే?

భూమిమీది మమకారం అంత తేలిగ్గా ఒదులుకునేది కాదు. కష్టపడి కండలు కరిగించి చెమటతో తడిపి పండించిన పొలం. దాన్ని కాపాడుకోవటం తనవిధి.

"ఓరి యిల్లంగో.... యీ పోడింక నీదిగాదురా........ నీ ఆయ్యిచ్చుకున్న రొండొందల అప్పుకూ అది సుండేలు సవ్రాజు కయిపోయింది. ఇంకా ఒడ్డీ బాకీయే. ఇంకేముంది నీ దగ్గిర యిచ్చుకోటానికి? గనక పంది పట్రా పడకుండ పంటనిగాసి బ్రొంగా సవ్రాజు చాపు 'వొప్పగించు'" అని ఆజ్ఞ వేసేడు ఎతిమాని (గుడెం పెద్ద)

అవును. అది మంచయినా చెడయినా ఆటవికుల కట్టుబాటు చట్టంకంటె పటిష్టమైంది. డబ్బున్న పట్నంవాడి చేతులూ బలమైనవే. ఈ రెంటి మధ్యా నలిగిపోతున్నవి కొండ జాతులు.

పండక్కో పబ్బానికో పదిరూపాయిలు అప్పు పుచ్చుకుని, అది పదింతలుగా పెరిగితే తీర్చుకోలేక కన్నబిడ్డలా పెంచుకున్న పొలాన్నో లేక కన్నబిడ్డనో చుండేలు (షావుకారు)కు సమర్పించుకునే అసమర్థత ఆనవాయితీగా చెల్లుబాటయి పోతో వుంటే....ఆ న్యాయానికి పెళ్ళాలు మాత్రం మినహాయింపేవిటి ?

అందుకే భయంతో ఒణికిపోయింది. సుక్క.

పెంచుకున్న బిడ్డకన్నా....ఎంచుకున్న

భార్యకన్నా మిన్నగా మమకారాన్ని పెంచుకున్న భూమి దూరమైపోతోన్నా మిన్నకుండే ఆ జాతికి ప్రతినిధిగా భర్తని

వూహించుకుంటోంది సుక్కి.

ం ం ం

ఇల్లంగు తండ్రి మంగడికి అడివి సంపదని సేకరించే అలవాటు వున్నా, భూమిపైనే అతనికి మక్కువ యెక్కువ.

పాతికేళ్ళుగా శ్రమపడి, కొండకొట్టి, అడివి నరికి పోటుని పంటకి లాయకీ చేసుకున్నాడు మంగడు. భూమిపైన అతనికి ఎంత మక్కువో అంతకన్నా ఎక్కువది అతని చుట్ట వ్యసనం.

"ఒకప్పుడు ఈచుట్టలు, సిగరెట్లు అంటే ఏవిటో మీకెరుగుదురా ? ఎరగరు. ఈ నాగరికపు దురలవాట్లు మీకు తెలేనే తెలీవు. మరిప్పుడో... మీరందరూ వీటికి బానిసలే. ఎందుకని మీరంతా కావాలనే వీటిని అలవర్చుకున్నారా ? ఊహు.. వీటితో మిమ్మన్ని బలహీనుల్ని చేసి మీ సంపదని దోచుకోడానికే మైదాల్నుంచి ఒచ్చిన షావుకార్లు మీకీ అలవాట్లను మప్పి పీల్చిపిప్పిచేస్తున్నారు .." అని అన్నలు చెప్పగా విన్నాడు ఇల్లంగు.

"మా అయ్య ఒట్టి సుట్ట పొగాక్కే సుండేలుకు అమ్ముడుబోయినట్టు ఎరికనా....నన్నూ నిన్నుగూడ అమ్మేసి ఆడు సల్లగ రొయ్యిల్లిపోనాడు" అన్నాడు బాధగా.

"... అప్పుడు యీ సవర్రాజుగాడెలా గుండేవోడు అడుక్కుసివోళ్ళా గుండేవోడు. నెత్తిమీద గంపెట్టుకుని ఉప్పు, బెల్లం, పొగాకు, సిగరెట్లు ఎత్తుగొచ్చి గుడెం వోల్లకిచ్చి: కందులూ, పెసలూ, తేనె, సింతపండూ, కుంకుడు కాయలూ—ఒక్కటేంటి తట్టతోటే పట్టుకొచ్చి కావిడితోటి మోసుకుపోయేవోడు. అడిచ్చి సుట్టకోసం మాఅయ్య వోరం రోజులు అడివంతా గాలించి పెద్ద ఆనపకాయ బుర్రనిండా తేని తీసి ఉంచేవోడు. ఒకోపాలి ఒక్క సుట్టముక్క కోసం ఓ కుంచుడు కుంకుడుకాయలు కొలిచేవోడు." అని వాపోయేడు ఇల్లంగు.

"ఆ కుంకుడు సెట్లు యింకా ఆడికిందే వున్నాయిగా" అంది సుక్కి,

"ఆ... ఒకేడు ఏమయిందంటే, మంచు బాగ్గురిసి కుంకుడు పూతంతా మాడిపోయింది. గిద్దెడు కాయలుగూడ రాల్లేదు. మీఅయ్య పొగాకు అడకమేవో పదేను రూపాయిలకు మించిపోయింది. తీర్సేదెట్టా? అందుకని మీ అయ్యేం జేసాడంటే. అప్పు తీరేదాకా రెండు కుంకుడు చెట్లు కాయలూ కోసుకొమ్మన్నాడు. ఆ అప్పు తీరనూలేదు, ఆసెట్లు మనకు రానూ లేదు...."

"హూ...." నిట్టూర్చింది సుక్కి.

"........ఉన్నట్టుండి మా అయ్యొల్లి పోయ్యాడు. ఆడెల్లిన మర్నాడే మీ అయ్యిచ్చుకున్న రొండొందలూ యిత్తావా సత్తావా అని నెత్తిమీద గూకున్నాడు సవర్రాజు. అదేంటో నాకు తెలవనే తెలవదు పొమ్మన్నాను. ఎ౹మీనికి సెప్పి పంచాయితి లెట్టించాడు. అందరూ ఆడి మాటే అవునన్నారు"

"అర్రేంటి మరి! అనకపోతే అల్లకి అప్పుబుట్టేదెట్టా"

"అద్దదే మరి! అలాగ ఆ రొండొందల బద్ద వప్పుకిందా యీ రొండెకరాల పొలవూ సెల్లిపొయిదన్నారు. పైపెచ్చు ఒడ్డికింద పెనియేడూ పంటకి కావలా గాయాలంట...."

చేను మధ్యలో ఏదో కదిలినట్టు అలికిడైంది.

"అడివి పందడ్డట్టు గుండే సుక్కూ...." అని లేచేడు ఇల్లంగు.

గొడ్డలి చేతపుచ్చుకుని చేనుకు అడ్డం పడ్డాడు.

కొంత దూరం వెళ్ళేక

"అమ్మో... పులే సుక్కూ...." అని అరిచేడు.

గొడ్డలి తీసుకు తనూ పరుగెట్టింది.

ఇల్లంగును చూడగనే ఎగిరి మీద పడింది బెబ్బులి. గంద్ర గొడ్డలి విసిరి కొట్టేడు.

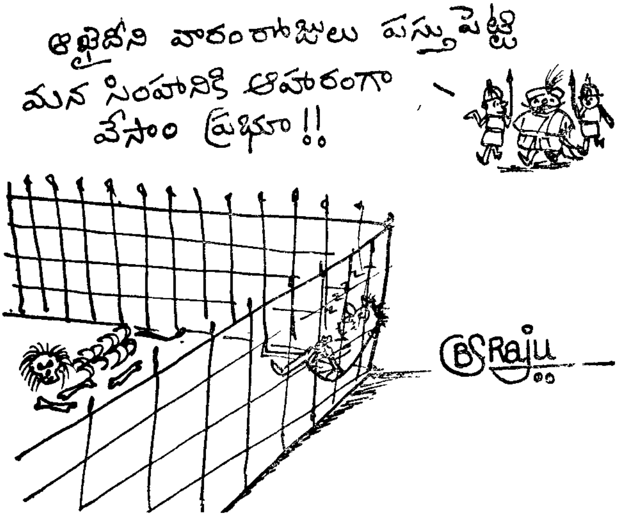

పులి డొక్కలో ఎడం కాలికి దగ్గరగా తగిలింది. గాయపడ్డ పులి కసి కొద్దీ పంజా ఎత్తి నెత్తిమీద కొట్టింది. మెడ వాలేసుకుని పెనుగులాడుతున్నాడు ఇల్లంగు. వీలు చూసి పులి నెత్తిమీద వేసింది సుక్కు. పులి పక్కకు ఒరిగిపోయింది.

ఇల్లంగు తల పగిలిపోయింది. కళ్ళు రెండు గుడ్లూ వూడి వేళ్ళాడుతున్నాయి.

"అమ్మో...." అని గట్టిగా అరిచి గుడెంవైపు పరుగెత్తింది సుక్కు.

"అమ్మో.... అయ్యో.... ఇల్లంగుని పులి సంపేసింది...."

అందరూ గుడిసెల్లోంచి బైటకొచ్చేరు.

గుడెం గూడెం అంతా తరలి ఇల్లంగు దగ్గరికి పోయింది. కాని........ అప్పటికే వాడు వాళ్ళకు కాకుండా పోయేడు.

○ ● ● ○

రాత్రంతా గుడెం పంచాయితీ చేసింది.

అంతకు ముందే అన్నలు సుక్కును తర్ఫీదు చేసేరు.

"నా భూమిని నాకప్పగించెయ్యండి" అని పట్టు బట్టేడు సవర్రాజు.

"బూవీ గీవీ తరవాత. నా మావను మింగావు. ముందు దానికి ఏం సెప్తావో సెప్పు...."

"నీ మావను నేను మింగానా?"

"ఆ బూవి కోసవే నా మావ పేనం పెట్టాడు. అది నీ కోసంగాపోతే ఆ బూవి నీ దెందుకవుద్ది" అనడిగింది సుక్కు.

ఆ లాజిక్కు అర్థం కాక.

"ఛ సీ నువూరుకో ..." అని కసిరి సుక్కు మూయించేసేడు ఎతిమాని.

"ఉన్న బూవి తమరు లాగేసుకుంటే దిక్కూ మొక్కూలేని ఆడకూతురు బతుకేంగాను దొరా"

"ఇల్లంగు బతికుండగనే భూమి సాకు ఖాయం చేసారుగదా! నీకు తెలీదా?" అని గుడెం పెద్దని ప్రశ్నించేడు సవర్రాజు.

"తెలవకేందొరా! గాని, అది మొగ దిక్కు లేందైపోయింది గందా"

"అదే గదా మీ బాధ"

"అంతే.... అంతేదొరా.... "

"అయితే సుక్కును నేనే పెళ్లాడతాను"

అందరూ నోళ్ళు వెళ్ళబెట్టుకుని సవర్రాజు వంక చూసేరు.

"బాగు బాగు......." అన్నాయి పది కంఠాలు.

"సవర్రాజు బాబంటే యేటనుకున్న వేటి, బగమంతుడు........" అని మెచ్చు కున్నాడు ఎతిమాని.

సుక్కుమాత్రం దిక్కుమాలిన చూపులు చూస్తో వుండిపోయింది. అది అంగీకారమో అసహాయతో ఒక్కరికీ అర్థమైంది కాదు.

o o o o

సుక్కు గుడిసెకెళ్ళి మూలగా పడివున్న ఎనుబోతు చర్మం పరుచుకు పడుకుంది. దానిమీద మేను వాలి స్తేచాలు అన్నీ అనుభూతులే. ఇల్లంగు తన పక్కలో వున్నట్టే వుంటుంది. అతని తలపులతో తలమునకలై గాల్లో తేలిపోతుంది.

పక్కన చింతపిక్కల జావ మట్టి కుండలో మరిగిపోతోంది. కాని ఆ ధ్యాసే లేదు సుక్కుకు. ఆ చర్మం తన మనసును మనసులో వుంచదు. చచ్చిన ఆ యెనుబోతే ఇల్లంగునునూ తననూ కలిపింది. దాని చర్మం వాళ్ళిద్దర్నీ మేను నిమిరి సేద తీర్చింది. ఇప్పుడు ఒక్కతే........తనొక్కతే....

సరిగ్గా పదాదిత్రితం. కొత్త పండక్కి ముందు-దుంపలు సేకరించటానికి అడవికెళ్ళి వస్తోంది సుక్కు. ఎక్కణ్ణించి వూడి పడిందో ఎనుబోతు తనవైపే పరుగెత్తు కొస్తోంది. కాలి సత్తువకొద్దీ పరుగెత్తింది.... పరుగెత్తి పరుగెత్తి పడిపోయింది. అంతే.... మరేం తెలీదు. కళ్ళు తెరిచేప్పటికి తను ఇల్లంగు వొళ్ళోవుంది. పక్కన ఎనుబోతు పడివుంది.

"బయపడ్డావా...." అనడిగేడు ఇల్లంగు తలనిముర్తో.

ఎంత లాలన !

ఆ నిమిరే చేతులు ఎంత బలమైనవి? తనని ఉద్ధరించగల సత్తువ ఆ చేతుల్లోవుంది. తనకి సిగు ముంచుకొచ్చి కళ్ళు మూసుకుని అతని ఛాతిలో దాక్కుంది. అది ఎంత విశాలమైన ఛాతి? అప్పుడే అనుకుంది అది తనకు చెరగని ఆశ్రయం అని. కాని....

సుక్కుకు దుఃఖం ముంచుకొచ్చింది.

వెక్కి వెక్కి ఏడ్చింది.

గుడిసె తడిక తెరిచిన చప్పుడైంది. పక్కింటి పిల్ల లోపలి కొచ్చింది.

"అన్నలు రమ్మంటున్నారు" అని చెప్పింది.

అన్నలనగానే ఆమె దుఃఖం అంతా పటాపంచలై ఎనలేని మానసిక బలం చిక్కింది.

o o o

పంచాయితీలో జరిగిన నిర్ణయం గురించి తమ విచారాన్ని వ్యక్తం చేసేరు అన్నలు.

"అది నీమీద వుండే ప్రేమకాదు. నిన్ను వుద్ధరించాలనే తాపత్రయమూ గాదు. మిమ్మల్ని దోచుకోటానికి శతృవు పన్నే మరో పన్నుగడ-మిమల్ని గుప్పెట్లో పెట్టు కోటానికి మరో ఉచ్చు."

"మీ బలహీనత లేవిటో వాళ్ళకి బాగా తెల్సు. మీతో ఆప్యాయతగా మాట్లాడిన ప్రతివాడు ఆప్తుడేనని భ్రమిస్తారు. అంచేత మీలో ఆప్తుడుగా మెలిగి మిమ్మల్ని ఆకట్టు కోటానికి మరో ఎత్తు ఈపెళ్ళి. అంతేగాదు. గిరిజనుల ఆస్తుల ఆక్రమణ మీద ఇటీవల ప్రభుత్వం కొన్ని ఆంక్షలు పెట్టింది. గిరిజనేతరు లెవ్వరికీ ఆ భూములు చెల్లవు. అందుకనే యీ పెళ్ళితో ఆ ఆంక్షల్ని దాటేద్దామని సవర్రాజు కుట్ర"

ఈ మాటలతో పంచాయితీ ఒక కుట్రగా అర్థమైంది సుక్కుకు. రాబోయే ప్రమాదాన్ని ఎదుర్కోటానికి ఎత్తుగడలు ప్రారంభమయ్యాయి.

o o o

ఇల్లంగు దెయ్యమై గుడెంలో తిరుగుతున్నట్టు పుకారు పుట్టింది.

సవర్రాజుకు భయం పట్టుకుంది. ఎజ్జొడు (భూతవైద్యు)ని ఆశ్రయించేడు.

"ఒయిసులో పోయినడు గాదామరి. అందులోకి ఆడికి పెల్లమంటె పేనంగా వుండేది· ఆ జీవి ఒదుల్తదామరి-దాన్ని

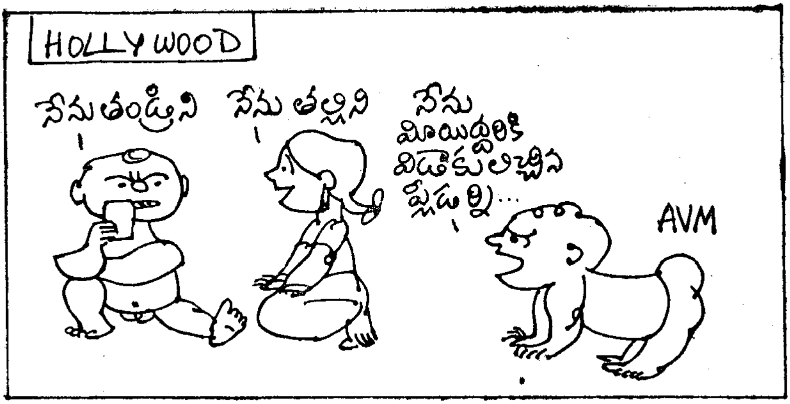

అంటిపెట్టుకునే వుంటది." అని మరింత యపెట్టేడు ఎజ్జోడు.

"మరేం చెయ్యాలి"

"సాంతి జెయ్యాలి"

"అదేదో చెయ్యకూడదూ మరి"

"డబ్బు...."

"ఎంత ?...."

"ఎంతోనా....ఒక మేకపోతు, మేక పోతును తెచ్చి కొండదేవతకి బలి య్యాలి...."

"....అదెట్టాగను కుంటవు. అమవాస రాతిరి. కొండదేవత ముందు మేకపోతును పెట్టి తల నువు పట్టుకోవాల....కాళ్ళు నే బట్టుకుంటా. సుక్కా ఒక్కయేటుకు దాని తల నరకెయ్యాల. నరికేసి ఆనెత్తురు ఒంటికి పూసుకుని రేతిరల్లా జాగారం సెయ్యాల...."

o o o

కొత్త పండగనాడు కొండదేవత జాతర జరుగుతోంది.

కొండదేవతని పసుపు కుంకమలతో అలంకరించి ముస్తాబు చేసేరు.

అర్ధరాత్రి దగ్గర పడుతోంది.

సుక్కా తలస్నానం చేసి జుట్టు విర బోసుకుంది. ముఖం నిండా పసుపు పూసు కుంది. నుదుట కుంకుమ అద్దుకుని అమ్మ వారి అవరావతారంలా వుంది. చేతిలో ఒరువైన కత్తి మెరుస్తోవుంటే కాళి మాతలా ఆమెను కొండదేవత ముందుకు తెచ్చేరు గుడెం స్త్రీలు.

మాటా మంతీలేదు. ఆమె ముఖంలో ఎలాంటి హావభావాలూ లేవు.

కొండ జాతుల ఆచారం ప్రకారం సవర్రాజునూ తయారు చేసి తీసికొచ్చేరు. ఎజ్జోడు శాస్త్రయుక్తంగా మేకపోతును నడిపించుకొచ్చేడు. కాళ్ళుకట్టి కదలకుండా దేవతముందు పడుకోబెట్టేరు!

సవర్రాజు ఒంగి మేక తల పట్టు కున్నాడు సుక్కా వాళ్ళమధ్య కత్తి పట్టుకు నిలబడివుంది.

ఎజ్జోడు ఆకాశంలోకి చూసి, చుక్కలు లెక్కపెట్టి ముహూర్తం దగ్గర పడినట్టు సైగ చేసేడు.

"ఒకే యేటుకు తల తెగిపోవాల, తెల్సిందా ?" హెచ్చరించేడు ఎజ్జోడు.

తలవూపింది సుక్కా.

'హ్రాం....హ్రీం' అంటూ ఏవో శబ్దాలు చెయ్యటం మొదలెట్టేడు ఎజ్జోడు.

సుక్కా కళ్ళు మూసుకుని కొండదేవ తని తల్చుకుంది. రెండు చేతుల్తో బరువు కత్తి పైకెత్తి ఒక్కవేటు వేసింది.

తల కొండరాయిమీంచి కిందకి దొర్లింది.

ఎజ్జోడు మేను ఒదిలేడు—అది స్వేచ్ఛకు ప్రతీకగా లేచి పరుగెత్తింది. ■